

Hankintayksiköissä odotellaan uusiutuvan hankintalain lopullisia säädöksiä mielenkiinnolla ja yritetään varautua tulevaan uudistukseen.

Yksi merkittävä asia, joka tulee direktiiviudistuksen myötä toteutettavaksi, on hankintamennettelyjen siirtyminen sähköisissä viestintävälineissä toteutettavaksi. Mikä tarkoittaa sitä että hankintayksiköllä pitää olla jokin muu järjestely hankinnan asiakirjojen; tarjouspyynnön liitteineen, tarkentavien kysymysten vastaanoton ja vastausten hoitamiseen sekä tarjosten vastaanottamiseen, kuin sähköposti. Tämä vaatimushan voidaan toteuttaa monella eri tavalla, esim. suojatulla extranet kotisivulla johon kirjautunut tarjoaja voi tarjouksensa myös ladata.

Markkinoille on tullut muutamia sähköisiä kilpailutusjärjestelmiä joissa kaikissa on varmasti omat hyvät ja huonot puolensa.

Onko hankintayksikkö valmis muuttamaan työtapojaan ja siirtymään määrämuotoisesti ohjattuun hankinnan toteuttamiseen? Varmasti jokainen hankintayksikkö miettii tätä omista lähtökohdistaan.

Tuleva hankintalain uudistus ja uudet direktiivit antavat tähän harkinta-ajan, joka kuitenkin päättyy siten, että tarjouspyyntöjen tulee olla sähköisesti julkaistu huhtikuussa 2016 ja tarjosten sähköisen toimittamisen tulee olla mahdollista syksyllä 2018. Komission tavoitteena on sähköisen hankintamennettelyn käyttö vuoden 2016 puolivälissä.

Todellisuudessa vain isoilla hankintayksiköillä on omia resursseja panostaa kaupallisten kilpailutusjärjestelmien vertailuun ja työvälineen muokkaukseen siten että työväline käytössä vastaa juuri heidän tarvettaan ja näkemyksiään prosessin toteutuksesta, sekä hinnaltaan tuo kustannussäästöjä verraten prosessikuluihin.

Kuitenkin on niin että julkisen hankinnan prosessit ovat hyvin määrämuotoisia perustekniikaltaan, mutta hankintayksikön ammattitaito ja ostamisen osaaminen, korostuvat siinä miten prosessi hoidetaan. Osataanko hankinta kuvata oikein ja asettaa vaatimukset oikealle tasolle? Käytetäänkö oikeaa menettelyä, joka soveltuu juuri tähän hankintaan. Löydetäänkö oikeasti relevantit vertailutekijät ja osataanko niitä vielä avoimesti perustellen ja oikein soveltaa.

Sähköisen hankintajärjestelmän käyttö tuo varmasti hankinnan prosessikustannuksiin huomattavia säästöjä. Lisäksi se varmistaa avoimuuden ja tasapuolisen kohtelun toteutumista. Hankintajärjestelmän käyttö ei itsessään kuitenkaan takaa laadukasta hankintaa. Tulee muistaa että se on työväline, siinä missä Excelkin. Ei Excelkään osaa laskea funktiota jos et anna sille oikeaa kaavaa. Järjestelmän tulee taipua moneen muotoon. Yksikään hankinta ei ole samanlainen kuin toinen.

Hankintamennettelyjen määrämuotoisuus antaa hyvän pohjan järjestelmälle mutta järjestelmässä toteutettavien asiakirjojen muokattavuus, vaihtoehtojen käytön mahdollisuus sekä hyvien menettelyjen monistettavuus tuovat hankinnalle laadukkuutta ja oikein käytettynä säästävät prosessikustannuksissa huomattavasti.

Sähköinen hankintajärjestelmä tulisi myös nähdä laajempänä kokonaisuutena kuin vain kilpailutusjärjestelmä. Hankintaprosessi pitää sisällään paljon muutakin kuin tarjouspyynnön, tarjouksen ja hankintapäätöksen.

Hankinnan valmisteluun tulisi sisällyttää markkinakartoitusta, teknistä vuoropuhelua mahdollisten tarjoajien kanssa. Voiko tämän toteuttaa hankintajärjestelmässä?

Hankintapäätöksen jälkeen vasta alkaa se todellinen hankinta. Oleellista on että hankintayksikkö saa sen mitä se on hankkimassa, siihen hintaa ja niillä ehdoilla joihin se on hankintapäätöksessä päätenyt. Sopimusseuranta, toimittajarekisterin ylläpito ja sopimusaikahälytykset ovat vain osa siitä, missä kaikessa järjestelmä voisi auttaa.

Hyvän sähköisen hankintajärjestelmän tulee toimia hankinnan koko elinkaaren mittaisena työvälineenä ja hankintayksikön kaikkien hankintojen reaaliaikaisena tietopankkina.

Tässä on vain joitain niistä syistä miksi Ju-Ha Consulting Oy on lähtenyt kehittämään e-hankinnat.fi palvelua yhteistyössä Neowise Oy:n ja Yrittäjien hankinta-asiamies renkaan kanssa. Tavoitteet ovat korkealla ja haasteita riittää, mutta kaikki ne ovat voitattavissa hyvällä yhteistyöllä.

JULKISTEN HANKINTOJEN AMMATTITAITOA ORGANISAATIOSI HYÖDYKSI

www.juhaconsulting.fi

Mia Koljonen 4/2015